

Lucie

Každý den někoho potkáš, někoho, kdo tě obdaruje úsměvem, dobrým slovem nebo moudrou službou. Každý den potkáš někoho, koho i ty můžeš obdarovat. Je dobré pamatovat si takové chvíle. Je dobré vzpomenout si na ně třeba v okamžiku, kdy něco ztrácíš.

Lucie se narodila jako těžce slabozraké dítě známého spisovatele a scénáristy. Maminka byla s Luckou doma až do patnácti let. Lucka zpočátku chodila do školy se zdravými dětmi, ale přes veškerou péči rodičů zde neobstála. Její vzpomínky na první ročníky základní školy nejsou nijak veselé.

"Jo, dá se říct, že jsem ve škole docela trpěla. Děti umí být zlé. Nikdo je nevychoval k ohleduplnosti nebo pochopení. Ještě snad kluci vykazovali nějaké ty známky džentlmenství, ale holčičky byly pěkně hnusné. Z tohoto období nejraději vzpomínám na paní učitelku Thomayerovou, která se mi hodně věnovala a chránila mě, jak to jen šlo.

Nicméně na tabuli jsem neviděla, do sešitu jsem nebyla schopná z tabule přepisovat a měla jsem i různá další omezení, třeba v tělocviku. Tehdy už jsme bydleli v Praze a já se dostala protečně do tehdejšího špičkového Oftalmologického ústavu, kam jsem docházela a kde se mi průběžně starali o má očička. Milovala jsem, stejně jako mnohé další děti a maminky, skvělého lékaře MUDr. Bohumila Fafla, který se o mne staral. Nepamatuju si, že bych ve svém životě potkala laskavějšího a zároveň tak svědomitého lékaře, který by měl nejen odborné vědomosti, ale i hluboce lidský přístup k dětským pacientům a jejich rodičům. Až nedávno jsem se dozvěděla, že byl tehdy tajně vysvěcen na katolického kněze. Tím se to jeho upřímné lidství hodně vysvětluje."

Ano, Bohumil Fafl... On měl opravdu dobré jméno mezi odborníky i obyčejnými lidmi. V čem vám konkrétně pomohl?

"Pokud si pamatuji, velmi pečlivě přezkoumal nejen můj zdravotní, ale i psychický vývoj, a po konzultaci s paní učitelkou Thomayerovou a s mými rodiči doporučil přestup do Základní školy pro děti s vadami zraku v Koperníkově ulici v Praze. Tam mě aspoň měl pěkně pod dohledem," usmívá se Lucie.

A ve speciální škole se vám dařilo lépe?

"To bylo něco jako znovuzrození," zamýšlí se Lucie, "najednou jsem měla pocit, že ve třídě o mě všichni stojí, že mě berou takovou jaká jsem, a především respektují moje nevidění. Byly to úplně lázně ve srovnání s normální základkou. Bylo pro mne objevem, že vlastně vidím! Já do té doby nevěděla, že existují

nevidomí, neznala jsem jediného člověka, který by viděl hůř než já. Fascinující pro mne bylo i zjištění, že mi děti nemusí pomáhat, že naopak v těch příznivých podmínkách můžu často pomáhat já těm ostatním. Vztahy mezi námi dětmi byly povětšinou tak přátelské a důležité, že se dodnes jako spolužáci scházíme dvakrát ročně. Mimo to se i setkáváme jako jednotlivci. Za jednou spolužačkou dokonce dojíždím ze své chalupy na Šumavě až do Vimperka. Dodnes patří moji přátelé ze základní a střední školy k těm nejdůležitějším lidem, které kolem sebe mívám.

Dobrým andělem po celou moji docházku na základní školu, ale i na gymnázium, byla paní učitelka Jana Bušková. Ona byla taková veselá, empatická, měla nás ráda a my ji měli a máme moc rádi dodnes. Ještě učí a chodí i na naše srazy. Život ve škole bych si bez ní nedovedla ani představit."

Máte nějaké sourozence, kteří by ve vašem životě byli také takovými světlými stopami?

"Vyrostla jsem jako jedináček, protože naši už nechtěli riskovat další dítě s vadou zraku. Tím spíš jsem si vážila a dodnes vážím přátel, a vlastně každého slušného a hodného člověka. Dá se říct, že bez mnohých lidí si vůbec svůj život neumím představit."

Kde se s nimi seznamujete? O lidech se zrakovým postižením se říká, že jsou často samotáři.

"Tak to se mě tedy určitě netýká," směje se Lucie na celé kolo.

"Naši měli chalupu na Kvildě, což je známá obec na Šumavě.

Jezdila jsem tam s nimi od nejranějšího dětství, měla jsem tam spoustu kamarádů, kteří když dospěli, jezdí na Kvildu dál.

A jestli chcete vědět, kdo na mé dětství zapůsobil přímo dramaticky, tak se podržte! Byl to mladý pohraničník, který pro mne skočil do Černého jezera. V uniformě a ještě se samopalem!"

Tak to jste si vymyslela nebo ne?

"Ne, přísahám. Byla jsem s ostatními pionýry na návštěvě u pohraničníků, to se tehdy hodně propagovalo. Oni se nám věnovali a vzali nás k Černému jezeru, což bylo tenkrát přísně střežené pásmo, kam nikdo neměl přístup. Já špatně viděla a navíc jsem byla trochu neposedná. Říkali nám, ať nechodíme ke kraji. A mně se povedlo tam zahučet. Mladý neohrožený pohraničník se pro mne vrhl a zachránil mě. Dostal tehdy za to nějaký metál a dovolenou a ještě o něm psali v tisku!" chlubí se Lucie neopakovatelným zážitkem.

Říkala jste, že na Kvildě se cítíte jako doma, Kvilda je pro vás něco jako zaklínadlo v dobrém smyslu slova. Jak si to vysvětlujete?

"Asi je to tím, že na Kvildě jsou skoro padesát let zvyklí, že

nevidím nebo že prostě vidím jinak a hůř než ostatní. Ví to majitelka místního obchodu, vědí to na poště, vědí to sousedé. Všichni mě zdraví první bez ohledu na věk, protože ode mne by se pozdravu nedočkali (úsměv).

Kamarádi mě berou na výlety, dokonce i na vodu, spoustu času s nimi trávím při všelijakých akcích, naposled to byla akce "Děti květin", něco jako majáles nebo happening. Brávali mě na běžky i do hospody, nikomu to nebylo na obtíž. Nabídnou se třeba, že mne odvezou k autobusu nebo mi někdo pomůže vyházet sníh nebo mi přivezou dřevo na topení. Nejlepší je, že se sami nabídnou, nečekají, až je požádám. Já je zase občas namasíruju, takže i oni mají díky mně příjemný zážitek. Jsou to úplně jiné vztahy než ve městě."

Máme z Kvildy jednu společnou známou - Hermínu Havlovou. Ta určitě nechala ve vašem životě také nezapomenutelnou stopu. "No, to si pište. Ta zanechala stopu snad v každém, kdo ji kdy potkal. Původem byla Rakušanka, její rodiče utekli na Kvildu z Vídně před bombardováním. A protože se během války neměli kam vrátit, zůstali na Kvildě ve svém srubu, který tam kdysi postavili. Znázornit se to nedalo, protože to byl rakouský majetek, odsunout Hermínu s rodiči tehdejší mocipáni taky nemohli, protože byla Rakušanka a navíc provdaná za Čecha. Poměrně brzy ovdověla a zůstala sama se dvěma kluky. Ačkoliv byla původně zdravotní sestra, komunisti jí nedali možnost žít se v tomto povolání. Tak dělala, co se dalo, jezdila s traktorem pro družstvo i pro lesy, pracovala jako chlap, aby uživila své kluky i sebe. Později, když šla do důchodu, tak vlastně do něj nešla, protože by za ty peníze umřela hladem. Dokud byla zdravá, pracovala.

Nějak se stalo, že si oblíbila děti s tělesným postižením a umožňovala jim na svém pozemku letní a i zimní ozdravné pobyty. Tehdy to pořádal Svaz invalidů, bylo to něco jako tábor. Nejdřív začaly jezdit děti s tělesným postižením a později i skupiny zrakově i jinak postižených. Hermína na svůj srub přilepila několik přístavků a několik kadibudek, a tak umožnila mnoha dětičkám, aby zažily to, co by nikde jinde nezažily. Ona byla báječná, milovala lidi, a i když byla tak svérázná, lidi ji taky měli rádi. Umřela asi před deseti lety ve Vimperku u jednoho ze svých synů. Bez ní Kvilda už není co bývala," smutně poznamenává Lucie.

Máte tolik zážitků, že by vám leckdo mohl závidět. Jakou roli ve vašem životě hraje rodina?

"Můj život nejvíc poznamenala dcera s těžkým mentálním postižením. Narodila se mi v manželství, které už v té době viselo na vlásku. Když jsme zjistili, že naše dítě nebude nikdy

jako jiné děti, manželství se rozpadlo. Pět let jsem se o ni starala sama, významně mi pomáhala moje matka, ale nezvládala jsem to. Po pěti letech jsem se musela smířit s tím, že dcera bude do konce svého i mého života v ústavu. To je zkušenost, problém, který v podvědomí pořád nosím s sebou, třebaže vím, že je o ni velmi dobře postaráno. Víte, když se vám něco takového přihodí, to vám ostatní věci kolem vás připadají v podstatě mnohem méně problematické, jakkoliv můžou být těžké nebo smutné."

Máte ještě mladšího syna z druhého manželství. Jak on změnil váš život?

"Tak to je také zajímavé. Jako malý už měl astigmatismus. Byla jsem plná dobrých dojmů ze školy pro děti s vadami zraku, a tak mě napadlo, že tam mu bude nejlépe. Byla to chyba. Nevím, jestli se něco změnilo v osnovách nebo v přístupu pedagogů, ale ten můj synek se prostě nenaučil učit se. Základní školu udělal takříkajíc levou zadní, ale neměl vůbec žádné studijní návyky. Šel na běžnou střední školu a s odřenýma ušima udělal první ročník. Musel odejít, šel na učební obor s maturitou. Samozřejmě se teď živí s počítačem, jako každý slušný mladík (úsměv). Máme se moc rádi, mezi námi je silné přátelské pouto, zvlášť proto, že jeho otec s námi už dávno není a my jsme tak trochu na sobě závislí. To ovšem brzy přejde, protože už máme nevěstu, sympatickou a hodnou. A ta mi ho brzy odvede."

Když se řekne nejlepší přítel - napadá vás někdo?

Lucie chvíli přemýšlí: "No jistě - moje kamarádka Věra. Je o něco starší než já. Spřátelily jsme se před mnoha lety. Pracovala jsem tehdy v jednom velikánském kulturním zařízení, kde jsem přímo zázrakem získala místo pokladní. Věra byla moje nadřízená a poměrně rychle si všimla, že se mi dost pletou peníze za vstupenky. Jiný by mě možná vyhodil, ale ona mi doslova vymyslela takovou pracovní pozici, kde jsem nepotřebovala tak dobře vidět a přesto jsem obstála.

Teprve po změnách v souvislosti se sametovou revolucí jsem si udělala rekvalifikaci jako masérka, protože to kulturní zařízení už přestalo existovat ve své podobě a s tím také se změnila pracovní místa. Co se nezměnilo, je naše přátelství. Věra je někdo jako moje starší sestra, dává na mě pozor a trávíme spolu hodně času. Já nerada vařím, takže ona, když k nám přijde, uvaří synovi a mně něco báječného k snědku. Nedávno si koupila chalupu nedaleko Kvildy, takže i o víkendech a dovolených býváme často pohromadě.

Každému bych přála, aby měl někoho takového. Zvlášť když jsem se rozvedla, potom co umřela moje maminka - to jsou chvíle, kdy jste moc vděční za přátele. Myslím, že mám v životě opravdu štěstí, když mám kolem sebe tolik dobrých lidí. A jsem moc ráda, že si

o nich mohu s vámi popovídat," dodává Lucie na závěr.

Já jsem také ráda, nejenže jsem se mohla s Lucií seznámit, ale jsem vděčná i za tu víru, že přátelství stále má své nezastupitelné místo. Jsem ráda i za to, že zraková vada nemusí být fatální bariérou v navazování a udržování vztahů.

Na úplný konec chci poznamenat, že Lucie nemá internet, dokonce ani počítač, nemá facebook ani žádnou z moderních pomůcek. Čte pomocí tlustých lupových brýlí, nemá ani televizní lupu. To, co má, je otevřené srdce a veselá mysl. A to jsou asi ty opravdu nejzákladnější kompenzační pomůcky. Nebo ne?

Delicie Nerková – Zora 2011